

Janusz Tarnowski

"Schälermitverantwortung : Idee und Verwirklichung an einer Internatsschule", Leo Kunz, Solothurn 1968 : [recenzja]

Collectanea Theologica 40/3, 186-187

1970

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

gdzie zostały opisane wydarzenia poprzedzające ogłoszenie ostatecznego komunikatu oraz część doktrynalną omawiającą niektóre zagadnienia szczegółowe.

Zdaniem komisji następujące prawdy wymagają pełnego i jasnego określenia: 1) Stwórcze działanie Boga. 2) Upadek ludzkości w osobie Adama. 3) Poczęcie Jezusa z Najśw. Dziewicy. 4) Zadośćuczynienie Bogu wysłużone nam przez Jezusa Chrystusa. 5) Łączność Ofiary Krzyżowej z ofiarą Mszy św. 6) Obecność Eucharystyczna i przeistoczenie. 7) Nieomyślność Kościoła i poznanie tajemnic objawionych. 8) Urzędowe i hierarchiczne kapłaństwo oraz władza nauczycielska i pasterska. 9) Różne punkty teologii dogmatycznej (np. Trójosobowość jedyne Boga, skuteczność sakramentów). 10) Niektóre punkty nauki moralnej (np. nierozzerwalność małżeństwa).

Deklaracja kończy się słowami: „Chociaż powyższe uwagi są liczne i mają niemałe znaczenie, to jednak pozostawiają zupełnie nietkniętą większą część nowego katechizmu z jej godnym pochwały pastoralnym, liturgicznym i biblijnym charakterem. Nie sprzeciwiają się one również szlachetnej intencji autorów katechizmu, by przedstawić wieczystą radosną nowinę Chrystusa w formie dostosowanej do sposobu myślenia człowieka naszych czasów. Ale wielkie zalety, którymi to dzieło się odznacza wymagają, aby odzwierciedlało ono zawsze naukę Kościoła bez najmniejszego cienia” (s. 229).

Ks. Janusz Tarnowski, Warszawa

LEO KUNZ, *Schülermitverantwortung. Idee und Verwirklichung an einer Internatsschule*, Solothurn 1968, Antonius—Verlag, s. 63.

Autor broszury jest dyrektorem katolickiego seminarium nauczycielskiego w szwajcarskiej miejscowości Zug. Pragnie przedstawić wprowadzenie w życie zasady współdziałalności uczniów w kierowaniu średnią szkołą połączoną z internatem (*Internatsschule*). Opiera się przy tym na doświadczeniach osobistych, których terenem było założone w 1946 r. Kolegium św. Michała w Zug.

W rozprawie można wyróżnić dwie warstwy: samą ideę współodpowiedzialności młodzieży oraz urzeczywistnienie jej na przykładzie wspomnianego kolegium. Wychowawcom, zarówno wierzącym jak niewierzącym, przestudiowanie drugiej warstwy pracy może oddać poważną usługę. Natomiast wnikliwe rozważanie idei współodpowiedzialności powinno być bliskie szczególnie wychowawcom chrześcijańskim, ponieważ inspirowane jest Ewangelią oraz dokumentami Soboru Watykańskiego II. Autor mianowicie ubolewa, że postulat wychowania do wolności i współodpowiedzialności niedawno spotykał się jeszcze z poważnymi oporami w katolickich ośrodkach szkolnych, a nawet wydawał się czymś podejrzanym. Dopiero ostatni sobór poważnie przyczynił się do przemiany mentalności pod tym względem.

Leo Kunz stwierdza, że w świetle wypowiedzi soborowych, wolność można uznać jako centrum religijnej osobowości. Świadczy o tym m. in. *Deklaracja o wolności religijnej* oraz *Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym*, która mówi w nr 17: „Wolność prawdziwa zaś to szczególnie znak obrazu Bożego w człowieku”; „...godność człowieka wymaga, aby działał ze świadomego i wolnego wyboru...”.

W takim więc duchu powinna być przebudowana szkoła katolicka, której — jak to wyraża *Deklaracja o wychowaniu chrześcijańskim* w nr 8 — „właściwością... jest to, że stwarza w społeczności szkolnej atmosferę przesiąkniętą ewangelicznym duchem wolności i miłości...” A o nauczycielach wspomniana deklaracja wypowiada się w sposób następujący: „Związani miłością między

sobą i uczniami oraz przepojeni duchem apostołskim, niechaj dają świadectwo tak życiem, jak i nauką jednemu Nauczycielowi Chrystusowi" (nr 8).

Próbę urzeczywistnienia tych wielkich słów soboru ukazuje autor w konkretnie jednej szkole, bez ambicji narzucania modelu, lecz po prostu dzieląc się swoim doświadczeniem. Istotnym dążeniem Kolegium św. Michała było zbratanie wychowawców i uczniów przez przyjęcie na siebie wspólnej odpowiedzialności za całość życia szkolnego.

Autor świadom jest braków tej próby: szkoły katolickiej jeszcze nie ma — pisze — dopiero jest w stadium tworzenia (s. 56). W każdym razie nie ma to być miejsce, gdzie jednostronnie podkreśla się wymagania. Chrystus przyniósł Dobrą Nowinę, dlatego szkołę katolicką powinna przenikać atmosfera radości od wewnątrz: świadomość, że nastąpiła pełnia, że już zaczęło się zbawienie, że zostaliśmy odkupieni.

Praca Leo Kunza napisana jest z naukową sumiennością, rzeczowo i stylem pozornie chłodnym, ale niejako żarzy się głęboko chrześcijańskim i ludzkim umiłowaniem sprawy.

Ks. Janusz Tarnowski, Warszawa

ANSELM KEEL OFM Cap., *Kleine Theologie der Kindheit*, Solothurn 1969, Antonius-Verlag, s. 96.

Słowa Zbawiciela domagającego się, by pozwolono dzieciom przyjść do Niego i stawiającego dziecko — co było wtedy niesłychane — za wzór dorosłym (Mk 10, 13—16) słusznie bywają nazwane Kielką Kartą Dziecka. Ale ta jedna wypowiedź nie wyczerpuje całokształtu powiązań osoby Jezusa Chrystusa. a tym bardziej Biblii z problemem dziecka. Otóż praca Anselma Keela ma na celu przedstawić takie powązania jako szkic teologii dziecięctwa.

Teologię swą ujmuje autor zgodnie ze współczesnymi wymaganiami: w oparciu o źródła biblijne i w konfrontacji z rzeczywistością świecką. Punktem wyjścia są naturalne uprawnienia dziecka do rozwoju, pomocy i opieki bez względu na jego przynależność rasową, państwową czy religijną.

Podstawę rozważań stanowi deklaracja wydana przez ONZ (Union internationale de Protection des Enfants) i przyjęta przez przedstawicieli 78 narodowości 20 listopada 1959 roku. Prawo zaś dziecka do wychowania religijnego zostało omówione na tle dokumentów Soboru Watykańskiego II oraz wypowiedzi Stolicy Apostolskiej.

Autor jednak nie zadawała się analizą papierów urzędowych, pokazuje również jak wyglądają prawa dziecka w smutnej, a niejednokrotnie tragicznej praktyce życia.

Następnie przedstawiony został świat żywych ideałów dziecka, do których należą przede wszystkim rodzice, a potem osoby z otoczenia lub też z literatury, filmu, sportu itd. Poczuć niewystarczalności ludzkich ideałów prowadzi do Jezusa Chrystusa jako najwyższego wzoru religijnego. Trzeba jednak liczyć się z możliwością specyficznych reakcji dziecka np. przestachu wobec postaci Ukrzyżowanego.

Anselm Keel rysuje na tle Nowego Testamentu stosunek Jezusa do dziecka: zrozumienie dla jego radości życia, zamiłowania do przygód, zagrożeń i słabości. Znajdziemy tu również uwagi o sposobach liturgicznego, biblijnego i modlitewnego wprowadzenia dziecka w zażyłość z jego największym Przewodnikiem i Przyjacielem.

Dalej autor szuka odzwierciedlenia naturalnych właściwości dziecka, jak: prostota, lekliwość, spontaniczność, w postaciach, słowach biblijnych zarówno Starego jak Nowego Testamentu. Szczególna zaś uwaga poświęcona jest obrazowi dziecka widzianemu przez św. Pawła.